

FARSKÝ LIST

24. jún – 30. jún 2024, číslo 555

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Prestať vkladať akúkoľvek nádej do sveta a do čohokoľvek svetského

=====

Možno taký posledný čin, ktorý na nás čaká, je prestať vkladať akúkoľvek nádej do sveta - v tom zmysle, že aspoň trochu, trošku, trošičku prestane byť svetom... a stane sa podobným Nebu... a pre nás príjemným miestom a tak trochu domovom... že sa jednoducho zmení. Pochopenie, že svet ostane svetom - aj keď mu Cirkev ako "soľ zeme a svetlo sveta" dodá trochu vône Neba - a nezmení sa a my tu nikdy nie sme a nebudeme doma, nie ak túžime po Nebi, je možno jedna z posledných oných "márných nádejí", ktorých sa vzdávame a jedno z posledných poznání, ktoré si pripúšťame. Prirovnal by som to k seriálu M*A*S*H, kde poľná nemocnica uprostred vojny zachraňuje životy vojakov a robí veľkú a skvelú službu vojakom - ale zároveň bez šance urobiť vojnu menej vojnovou a zmeniť samú jej podstatu, ktorá je presne opačná: zraniť, zničiť, zmračiť, zabiť. Alebo ako členovia horskej služby či pobrežnej stráže, ktorí zachraňujú ľudí, poučujú ľudí, ako sa správať v horách či na mori - ale sú si vedomí toho, že ani hory, ani oceán sa nezmenia (inak by to už neboli hory ale park, nebolo by to more ale bazén). Cirkev je takáto záchranná stanica, nemocnica uprostred sveta, kde obete sveta môžu nájsť pookriatie, uzdravenie - a, áno, aj cestu von, preč, do Neba. A naučiť sa, ako zostávajúce dni vo svete prežiť tak, aby ich svet nezničil, nezabil, dokonca si mohli (ako plavci či turisti) vychutnať to dobré, čo v ňom pretrváva. Ale stále bez toho, aby sme si robili nádeje, že svet prestane byť svetom alebo bude menej svetským. Nemôže takým byť, nie bez Boha, nie bez toho, aby sa stal Cirkvou a prestal byť svetom - ale potom to už je Cirkev a nie svet.

Prestať vkladať akúkoľvek nádej do sveta a do čohokoľvek svetského v akomkoľvek zmysle a význame. To je možno tá posledná odpútanosť, posledný "veľký rozvod" sveta a Kráľovstva.

Nahradiť myšlienky nie inými myšlienkami, ale skutočnosťou.

=====

Hriech jestvuje len v myšlienkach. Svet jestvuje len v myšlienkach. V tom zmysle, že je to len ilúzia v našej myslí. Ale ak v nej žijeme, potom sa pre nás stáva skutočná. A ak v nej žiť ostaneme, potom ona bude našim peklom - ako to vyjadril Lewis v poslednej časti Letopisov Narnie na skupinke Kalormenčanov, ktorí nevidia Nebo, nevidia Aslana a uprostred dňa na širšej lúke žijú v predstave, že sú zatvorení v maštali a vôkol je noc a divé zvery. Ono vlastne vôbec nejde o to, nahradiť nepravdivé myšlienky pravdivými a zlé dobrými. Skôr ide o to, nahradiť myšlienky skutočnosťou. Aj preto sú ticho a mlčanie zásadnými nástrojmi modlitby a duchovného života vôbec. To je niečo univerzálne. Nachádzame to všade - práve preto, že žijeme v jednej a tej istej realite. Zen o to usiluje ako o osvietenie - aspoň škola sóto na to ide práve touto cestou. Ale aj rinzai, keď sa cez koány snaží rozbiť túto našu ilúziu. Alebo ma napádajú slová z knihy o tibetskom Mipamovi: "Rozhodol som sa, že sa o týždeň, keď zložíme stany a vrátíme sa do gönpy, uzavriem do pustovne a budem tam žiť v prísnej odlúčenosti bez toho, s kým porozprávam, bez koho uvidím, po tri roky, tri mesiace, tri týždne a tri dni. Ak po uplynutí tohto obdobia, stráveného rozjímaním, nadobudnem poznanie, za ktorým idem, poviem vám, čomu som sa naučil: spôsob, ako naozaj a účinne konať dobrodenie. Ak to nedosiahnem, zostanem vo

svojej pustovni a budem žiť ďalej v ústraní." Na jednej strane vidíme ten istý nástroj samoty, ticha, mlčania. Na druhej strane naivnú predstavu, že by sme mohli slovami odovzdať iným ľuďom to, čo sme takto za hranicou slov a myšlienok zažili, oni však ešte nie.

V kresťanstve vidíme obrovskú a bohatú tradíciu púšte, pustovníkov, kláštorov, mlčania a kontemplácia.

Boh je Skutočnosť. Nepotrebujeme slová a myšlienky, ani viac slov a viac myšlienok, ani iné slová či myšlienky. Potrebujeme naučiť sa v tejto Skutočnosti byť!

V tom je tajomstvo toho, čomu hovorím "spiritualita konania" - že totiž vec sa nestáva zbožnou slovami alebo gestami, ale tým, že je takto žitá a konaná. Byť v tejto Realite a jazdiť na motorke môže byť čin zbožnejší, než odriekať slová nejakej modlitby, ale byť pritom v zajatí ilúzií a hriechu. Čokoľvek, žité v Skutočnosti, ktorou je Boh a všetko skutočné v ňom, je zbožné a sväté. A čokoľvek, ak je to žité v ilúzii a hriechu, aj keď to navonok vyzerá zbožne, je stále nedokonalé, ba môže byť až bezbožné!

Žiaden strach, žiadna túžba, len prítomnosť, dokonalosť a láska. To prvé je sloboda, ktorá umožňuje to druhé.

=====

A to je všetko.

Všetko ostatné je vedľajšie. Ako vraví Apoštol, "Niekoľko je presvedčený, že môže jesť všetko; slabý je iba zeleninu, ... niekto robí rozdiel medzi dňom a dňom, iný nerozlišuje dni; len nech je každý úplne presvedčený o svojom." (Rim 14, 2,5). Ak sme otroci, ak nežijeme dokonalosť a nemilujeme, čo nám osoží zachovávanie nejakých predpisov Zákona? Otrokom tým, že navštívi kostol, neprestane byť otrokom! To sa dá iba obrátením skrze vieru, preto "človek je ospravedlnený skrze vieru bez skutkov podľa zákona" (Rim 3, 28).

A ak sme uverili a žijeme život slobodných detí Boha, čiže dokonalosť a lásku - čo záleží na tom, akú vonkajšiu podobu toto bude mať, cez aké

veci a skutky sa bude oboje prejavovať? Aký zákon dodržiava Boh? A my sme sa stali bohmi! Preto "sme oslobodení od zákona, lebo sme zomreli tomu, čo nás držalo v zajatí, aby sme tak slúžili po novom, v Duchu, a nie po starom, podľa litery" (Rim 7, 6).

A tak sa učíme "žiť a páčiť sa Bohu" (1Sol 4, 1) slobodou, dokonalosťou a láskou. Už "nie pre mrzký zisk" (1Pt 5, 2), ani "nie... ako tí, čo sa chcú páčiť ľuďom" (Ef 6, 6), že by sme brali ohľady na ich súdy a uznanie. Až v Bohu skutočne nachádzame skutočnú slobodu "robiť si, čo chceme", pretože sme ako Boh, v Bohu slobodní od všetkého a pre Neho, pre Život, ktorý nám láskavo daroval. Ako hovorí Augustín, "miluj a rob, čo chceš!" Ak si sa vo viere stal bohom a prijal tento dar, v krste ti daný, môžeš a smieš čokoľvek - pretože nič iné, než byť bohom a konať skutky Boha už ani nechceš, ani nedokážeš, veď "kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha." (1Jn 3, 9). Už nemáš žiadnu inú túžbu po ničom konkrétnom, len po tom, byť práve tu a teraz v tomto dokonalý a konať cez to lásku. A to je svätosť. Tak hovorí Ježiš, že "s Božím kráľovstvom je to tak, ako keď človek hodí semeno do zeme; či spí alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno klíči a rastie a on ani o tom nevie." (Mk 4, 26-27). Stáva sa svätým a dokonalým a ani nevieš ako, pretože sa to pre teba stalo tak normálnym a prirodzeným, ako je pre semienko prirodzené rásť. "Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrno v klase" (Mk 4:28) - a tou zemou je Božia milosť, Božie synovstvo, do ktorého si zasadený. Sloboda Božích detí. Sloboda a sláva Božích detí. Bez slobody nie je možná sláva lásky ani svätosti a sloboda nie je možná tam, kde nie je najprv viera a obrátenie, "veď zmýšľať podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriaďuje Božiemu zákonu — a ani sa nemôže. A tak tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu." (Rim 8, 7-8).

**Katechéza sv. Otca z cyklu Duch a Nevesta.
Duch Svätý vedie Boží ľud v ústrety Ježišovi,
našej spásy: Duch učí Nevestu modliť sa. Žalmy,
symfónia modlitby v Biblii**

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

V rámci prípravy na blížiaci sa Jubilejný rok som navrhol, aby sme venovali rok 2024 „veľkej ‚symfónii‘ modlitby“ [1]. Dnešnou katechézou by som chcel pripomenúť, že Cirkev už vlastní symfóniu modlitby, ktorej skladateľom je Duch Svätý a je ňou Kniha žalmov.

Ako v každej symfónii, aj v nej sa nachádzajú rôzne „pohyby“, čiže rôzne druhy modlitby: chvála, vďaka, prosba, náreky, rozprávanie, múdre úvahy a mnohé iné, osobné alebo tiež spoločné, celého Božieho ľudu. Sú to piesne, ktoré sám Duch vložil na pery Nevesty, jeho Cirkvi. Všetky knihy Biblie, ktoré som minule spomínal, sú inšpirované Duchom Svätým, avšak Kniha žalmov je inšpirovaná aj v tom zmysle, že je plná poetického nádychu.

V Novom zákone mali žalmy výnimočné miesto. V minulosti boli často spoločne Nový zákon a žalmy, dodnes sú časté takéto vydania. Mám na stole ukrajinské vydanie Nového zákona so Žalmami od vojaka, ktorý zahynul vo vojne, a ktorý mi poslali. S touto knihou sa modlil na fronte. Nie všetky žalmy – a nie všetko z každého žalmu – môžu kresťania a ešte menej moderný človek opakovať a osvojiť si. Niekedy odrážajú historickú situáciu a náboženskú mentalitu, ktoré nám už nie sú vlastné. To neznamená, že nie sú vnuknuté, ale že sa v istých ohľadoch viažu na určitú dobu a dočasné štádium zjavenia, ako je to aj v prípade mnohých starovekých právnych predpisov. To, prečo sa nám najviac odporúčajú žalmy, je, že sa ich modlil Ježiš, Mária, apoštoli a všetky kresťanské generácie pred nami. Keď ich recitujeme, Boh ich počúva s tou veľkolepou „orchestráciou“, ktorou je spoločenstvo svätých. Ježiš podľa Listu Hebrejom prichádza na svet s veršom žalmu v srdci: „Hľa, prichádzam, aby som plnil tvoju vôľu, Bože“ (porov. Hebr 10, 7; Ž 40, 9); a podľa Lukášovho evanjelia opúšťa svet s iným veršom na perách: „Otcе, do tvojich rúk

porúčam svojho ducha“ (Lk 23, 46; porov. Ž 31, 6). Na používanie žalmov v Novom zákone nadväzujú cirkevní otcovia a celá Cirkev, ktorá z nich robí pevnú súčasť slávania svätej omše a liturgie hodín. „Celé Sväté písmo dýcha Božou dobrotou,“ hovorí svätý Ambróz, „ale najmä milá kniha žalmov“ [2], milá knihu žalmov. Pýtam sa preto: Modlite sa niekedy so žalmami? Vezmite si Bibliu alebo Nový zákon a pomodlite sa žalm. Napríklad, keď ste trochu smutní, pretože ste zhrešili, modlite sa Žalm 50? Existuje mnoho žalmov, ktoré nám pomáhajú ísť vpred. Osvojte si zvyk modliť sa so žalmami. Uistujem vás, že nakoniec budete šťastní. Nemôžeme však žiť len z dedičstva minulosti: je potrebné, aby sa žalmy stali našou modlitbou. Bolo napísané, že v istom zmysle sa musíme sami stať „autormi“ žalmov, osvojiť si ich a nimi sa modliť [3]. Ak sú žalmy alebo len verše, ktoré nám hovoria k srdcu, je dobré si ich opakovať a modliť sa ich počas dňa. Žalmy sú modlitby „na všetky ročné obdobia“: neexistuje stav duše alebo potreba, ktorá by v nich nenašla tie najlepšie slová, aby ich premenila na modlitbu. Na rozdiel od všetkých ostatných modlitieb žalmy opakovaním ne strácajú svoju účinnosť, naopak, zvyšujú ju. Prečo? Pretože sú inšpirované Bohom a „dýchajú“ Bohom zakaždým, keď ich čítame s vierou. Ak sa cítime preťaženi výčitkami svedomia a viny, pretože sme hriešni, môžeme opakovať spolu s Dávidom: „Zmiluj sa, Bože, nado mnou pre svoje milosrdenstvo, / pre svoje veľké zľutovanie“ (Ž 51, 3), žalm 51. Ak chceme vyjadriť silné osobné puto s Bohom, hovoríme: „Bože, ty si môj Boh, / už od úsvitu sa viním k tebe. / Za tebou prahne moja duša, / za tebou túži moje telo / ako vyschnutá, pústa zem bez vody“ (Ž 63, 2), žalm 63. Nie nadarmo Liturgia zaradila tento žalm do chvál na nedele a slávnosti. A ak nás prepadne strach a úzkosť, na pomoc nám prichádzajú tieto nádherné slová 23. žalmu: „Pán je môj pastier [...]. I keby som mal ísť tmavou dolinou, / nebudem sa báť zlého“ (Ž 23, 1. 4). Žalmy nám umožňujú, aby sme neochudobnili našu modlitbu tým, že ju

zredukujeme len na prosby, na neustále opakovanie „daj mi, daj nám...“. Učme sa z modlitby Otčenáš, ktorá predtým, ako prosí o „každodenný chlieb“, hovorí: „Posväť sa meno tvoje, príď kráľovstvo tvoje, buď vôľa tvoja“. Žalmy nám pomáhajú otvoriť sa menej egocentrickej modlitbe: modlitbe chvály, požehnaní, vďaky; a pomáhajú nám tiež stať sa

hlasom celého stvorenia, zapojiť ho do našej chvály. Bratia a sestry, Duch Svätý, ktorý dal Neveste Cirkvi tieto slová modlitby k jej božskému Ženíchovi, nech nám pomáha, aby vďaka nám znova zazneli v Cirkvi aj dnes a aby sa tento prípravný rok na Jubileum stal symfóniou modlitby. Vďaka.

	Čičava	Komárany	Memík
Po 24.6.	Narodenie proroka, predchodcu a křtiteľa Jána (patrón archieparchie)		Odporúčany sviatok Myrovanie
	18.00 +Mária (r.Miškaňová)	16.30 +Ján (r.Kľučarová)	8.00 na úmysel darcu
Ut 25.6.	Svätá prepodobná mučenica Febrónia		
	18.00 +Alžbeta (r.Gerová)		
St 26.6.	Prepodobný otec Dávid zo Solúna		
	18.00 +Peter (r.Bančanská)		
Št 27.6.	Prepodobný otec Samson Pohostinný		
		18.00 +Anna, Ján, Jozef, Ladislav (r.Nabožná)	
Pi 28.6.	Prenesenie pozostatkov svätých nezištníkov Kýra a Jána		Zdržanlivosť od mäsa
	16.30 sviatosť zmierenia – sv. spoveď pred odpustom 18.00 +Žofia (r.Maximová) 19.00 Sviatosť pomazania chorých		
So 29.6.	Svätí apoštolí Peter a Pavol		Prikázaný sviatok Myrovanie Zbierka na dobročinné diela Svätého Otca
	9.15 *za farnosť 18.00 V. večiereň (s.372, 491))	11.00 *ZBP Pavol (r.Čandíková)	7.30 *za farnosť
Ne 30.6.	Šiesta nedeľa po Päťdesiatnici Zbor svätých dvanástich apoštolov Odpustová slávnosť v Čičave Kazateľ: o. Michal Kuruc, farár farnosti Kružlov a protopresbyter Hrabského protopresbyterátu		Odpustová slávnosť v Čičave Myrovanie Sprievod okolo chrámu
	9.30 Akatist požehnaní rodín 10.30 Slávnostná svätá liturgia s myrovaním a sprievodom okolo chrámu *ZBP Tomáš (r.Nemčíková)		

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete.

Dnes bude o 15.00 v Komáranoch Veľká večiereň so sviatku Narodenia Jána Krstiteľa (s.362).